

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
ju.L5@regeringskansliet.se

Remissvar på betänkandet Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2025:59)

Ert diarienummer Ju2025/01193

Migrationsverket har granskat betänkandet utifrån den verksamhet som myndigheten bedriver och lämnar därför enbart synpunkter på utredningens förslag att ta bort undantaget från förbudet att erkänna utländska månggiften, tvångsäktenskap, barnäktenskap och fullmaktsäktenskap. Myndigheten lämnar i sammanhanget även synpunkter på det alternativa förslag till utformning av den aktuella regleringen i 1 kap. 8 a § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap (nedan IÄL) som utredningen lägger fram.

Migrationsverket förordar utredningens förslag att förbudet att erkänna vissa utländska äktenskap i 1 kap. 8 a § IÄL ska gälla utan undantag och att ett sådant äktenskap i stället kan tillerkännas vissa rättsverkningar, om båda parterna är över 18 år och det finns synnerliga skäl. Vidare att äldre bestämmelser enligt övergångsregeln kommer att gälla för äktenskap som har registrerats av Skatteverket i folkbokföringsdatabasen före ikraftträdandet. Migrationsverket välkomnar att rekvisitet synnerliga skäl fortsatt ska ha samma innebörd och att stöd för denna bedömning alltså kan fås från tidigare förarbetsuttalanden. Myndigheten instämmer med utredningen i att reglerna om erkännande av utländska fullmaktsäktenskap inte bör skärpas genom att anknytningskravet tas bort. Inte heller bör vägransgrunden utvidgas till att även omfatta äktenskap som ingåtts vid samtidig närvaro, men där en eller båda parter företrätts av någon annan.

När det gäller migrationsrätten delar Migrationsverket utredningens uppfattning att ett nekat erkännande av äktenskap som omfattas av 1 kap. 8 a § IÄL inte bör få några beaktansvärda rättsliga effekter för enskilda. Om ett äktenskap inte erkänns kan personen i stället få uppehållstillstånd som sambo, eller annars

eftersom parterna avser att ingå äktenskap eller bli sambor, under förutsättning att övriga krav i 5 kap. utlänningslagen (2005:716) är uppfyllda.

Vidare instämmer Migrationsverket med utredningen i att ett nekat erkännande bör föranleda bedömningar av i stort sett samma slag som redan är aktuella hos myndigheten, inte minst då rekvisitet synnerliga skäl ska ha samma innebörd som tidigare. Eftersom det är i stort sett samma bedömningar är dock Migrationsverket tveksam till utredningens slutsats att den nya regleringen kan förväntas underlätta och effektivisera myndighetens handläggning. Det är Migrationsverkets uppfattning att ändringarna inte kommer att få någon större påverkan på myndighetens handläggning. Migrationsverket delar dock utredningens bedömning att förslaget inte bör innebära några kostnadsökningar.

Det alternativa förslag som utredningen presenterar innebär att ett erkännandeförbud utan undantag införs för utländska månggiften, medan möjligheten till erkännande vid synnerliga skäl kvarstår gällande övriga utländska äktenskap som omfattas av 1 kap. 8 a § IÄL. I stället kan ett utländskt månggifte tillerkännas vissa rättsverkningar, om det finns synnerliga skäl. Den alternativa regleringen avseende månggiften ska även få en retroaktiv verkan. Utredningens alternativa förslag innebär även att vägransgrunden avseende fullmaktsäktenskap utvidgas till att omfatta äktenskap där parterna varit närvarande samtidigt, men någon av dem eller båda företräts av ett ombud.

Enligt Migrationsverket innebär utredningens alternativa förslag en risk att regleringen blir svårare att tillämpa och att ärenden om uppehållstillstånd på grund av anknytning blir mer utredningskrävande. De av utredningen förordade förslagen är att föredra, eftersom de till sin utformning är enklare och tydligare. Som utredningen konstaterar kommer också den utvidgade vägransgrunden gällande fullmaktsäktenskap troligen att träffa många frivilliga äktenskap. Migrationsverket instämmer även med utredningen i att den föreslagna övergångsregeln, att äldre bestämmelser gäller för äktenskap som har registrerats av Skatteverket i folkbokföringsdatabasen före ikraftträdandet, är väl avvägd. Därmed bör de alternativa förslagen inte genomföras.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av verksjurist Theresa Karlbjörn. I den slutliga handläggningen har även rättschef Carl Bexelius och tf. enhetschef för rättsenheten Elisabeth Lundin deltagit.

Maria Mindhammar
Generaldirektör